

A Károli Gáspár Református Egyetem (KRE) Diplomás Pályakövetési (DPR) vizsgálatának eredményei

2009-2011. tavasz között végzett hallgatók

Dr. Balogh Eszter- Dr. Szöör Anna

Kommunikációs Tanszék - Karrieriroda

Az alábbi összefoglaló a Károli Egyetem Bölcsészkarán végzett hallgatók munkaerőpiaci elhelyezkedési lehetőségeit és az egyetemmel szembeni elégedettségét mutatja be a 2009- 2011 tavasz között végzett emberek körében. A kutatási eredmények információt adnak diákok munkaerőpiaci sorsáról, és képet adnak a képzések piaci értékéről.

A KUTATÁS MENETE ÉS MÓDSZERE

Az Egyetem a 2009 óta végzett hallgatókkal vette fel a kapcsolatot. A kérdezés egy teljes tanéven keresztül zajlott két menetben, a 2011 őszi és 2012 tavaszi szemeszterben. Az adatfelvételt a kari Karrieriroda és a Projektmenedzsment kurzus hallgatói végezték el.

Az őszi félévben a kutatást megelőzően az adatbázison előkészítő munkát végeztük el. A rendelkezésre álló adatbázist megtisztítottuk a duplikációktól, ezzel láthatóvá vált, hogy a tárgyidőszakban végzettek száma 998 fő, mely az összes tagozatot és finanszírozási formát egyaránt magába foglalja.

A kérdezés két fázisban történt. Az első szakaszban ősszel, a végzett hallgatókat e-mailben és telefonon kerestük meg, 385 főt értünk el sikeresen. A teljes populációt tekintve ez közel 40%-os lekérdezési arányt jelentett. A második szakaszban tavasszal az el nem ért embereket ismét megkerestük telefonon és online önkéntes kérdőívvel, 152 főt sikerült lekérdeznünk. Összességében 537 fő sikeres lekérdezése megtörtént. 461 emberről nincsen információnk, mely a következő magyarázatokra vezethető vissza:

- A kérdezett nem elérhető. Ezek azok az esetek, mikor a megkeresett személy az e-mailre nem válaszol, nem jön hibaüzenet arról, hogy az e-mail címe megváltozott volna; a telefont nem veszi fel (háromszori megkeresés 3 különböző napon sikertelen); telefont felveszi egyszer, de a válaszadást elutasítja, majd elérhetlenné válik.
- Rossz a telefonszáma és/vagy e-mail címe. Ők az egyetem számára „elveszett” emberek, mivel semmilyen általunk fellelhető elérhetőséggel nem rendelkeznek. Ezeket az embereket próbáltuk közösségi oldalakon megkeresni, szerény sikerrel.
- Válaszmegtagadó. Telefonban vagy e-mailben jelezte, hogy nem kíván választ adni.

A sikeres kérdezési arány 54%-os.

A kérdőív több blokkból épült fel. Egyrészt feltérképezte a diplomaszerezést követő elhelyezkedési esélyeket. Ennek megfelelően feltárta, hogy a végzett fiatalok mennyi időn belül tudnak elhelyezkedni, mekkora hányaduk lesz pályaelhagyó, az ország mely régiójában és a munkaerőpiac mely ágazataiban kezdenek el dolgozni.

A kérdőív egy további rövid blokkban kínálati oldalról kitért arra is, hogy információkat gyűjtsön a végzett fiatalok munkaerőpiaci értékéről. Az utolsó blokk a végzett hallgatók egyetemmel szembeni elégettségét mérte fel.

KUTATÁS LEGFONBTOSABB MEGÁLLAPÍTÁSAI

1. Általános hallgatói adatok

A vizsgálat arra a nem különösebben meglepő jelenségre mutatott rá, hogy vélhetően a diákok kevesebb, mint 20%-a származik kis településről, községről és 38%-uk Budapesten, 12%-uk valamelyik megyeszékhelyen, 32%-uk pedig valamely városban járt középiskolába. Az sem meglepő, hogy a hallgatóink majdnem 88%-a gimnáziumban szerzett érettségit. Az egyetemi hallgatóink szülei is jórészt egyetemi végzettséggel rendelkeznek (apák: 51%; anyák: 58%), de döntő többségük valamilyen érettségit biztosan szerzett élete során (apák: 82%; anyák: 91%).

Ebben az időszakban a bölcsész hallgatók nagy többsége 71%-a nappali tagozatra és 75%-a állami finanszírozású képzésen vett részt.

2. Alacsony mobilitási aktivitás

A vizsgálatból fény derült arra, hogy az egyetem hallgatói sok nyelven és magas színvonalon beszélnek. Angolul és németül szinte az összes hallgató jól beszél, s mellettük a francia a harmadik nyelv. A jó nyelvi kvalitás annak ellenére figyelemreméltó jelenség, hogy a karon több nyelvi szak is helyet kap.

Mindezek mellett meglepő eredmény, hogy a kar hallgatói nem igen mennek külföldre ösztöndíjjal tanulni. Az első körös kérdés erre a kérdésre külön nem tért ki, így az eredményeket némi fenntartással kell kezelnünk, mégis a második körben kérdezett hallgatóink csupán 21%-os ösztöndíjas aktivitása rossz eredménynek tekinthető. A vizsgálat ennek okait nem tárta fel, az a következő vizsgálat fontos megválaszolandó problémája lehet. Az egyetemnek és a Karrier Irodának talán célszerű lenne ennek pozitív irányú elmozdításával foglalkoznia.

Az ösztöndíjas inaktivitásra vonatkozó adatokat aláhúzza az a tény is, hogy a külföldi munkavállalási hajlandóság, tapasztalatszerzés iránti vágy is igen alacsony. Összességében a hallgatók 13% dolgozott valaha külföldön, s ezek közül sem igen (összesen 8%) hagyták el munkavállalási szándékkal az Európai Uniót.

Ugyanakkor figyelemre méltó, hogy kb. ugyanannyian vannak azok, akik a kérdés időpontja és a végzés időpontja között valaha dolgoztak külföldön (13%) és azok akiknek az első munkahelye külföldön (12%) volt. Ez azt a sejtést kelti az elemzőben, hogy akik az egyetem után kimentek külföldre, azok kint is maradtak, vagyis a hallgatóink külföldön megállják a helyüket, a nyugat európai munkaerőpiac kritériumainak kiválóan megfelelnek.

Az elhelyezkedés sikereinek kulcsfontosságú minőségi kérdése, hogy a munkavállalók mennyiben tudnak központi, innovatív földrajzi területen elhelyezkedni. A kutatás eredményei azt mutatják, hogy a Károlin végzett emberek 86%-a Budapesten, és környékén dolgozik. A területi mobilitás szempontjából figyelemreméltó, hogy a kérdezett embereknek kisebb hányada, összesen (32%) járt a fővárosban középiskolába és ezzel szemben többségük dolgozik a Budapesten vagy környékén.

3. Egyetemi tanulmányok melletti munkavégzés

Az ebben az időszakban végzett hallgatóink 65%-a valamilyen intenzitással dolgozott. (34% a tanulmányai mellett folyamatosan, 31%-uk pedig alkalmanként). Ez a korábbi trendekhez képest igen nagy változás, hiszen ez azt jelenti, hogy a diákoknak picit több, mint a harmada engedheti meg magának, hogy egyetemi éveit csak tudása gyarapítására fordítsa. A munkavállalás mögötti motivációkat a tanulmány nem tárta fel, így nem tudhatjuk, hogy e mögött a károli bölcsészeknél anyagi okok vagy a munkaerőpiacra való korai belépés szándéka áll.

A tanulmányok melletti munkavállalás és a továbbtanulási szándék illetve elhelyezkedési mutatók között szoros összefüggés van. A továbbtanulás mellett leginkább azok döntenek, akik amúgy sem dolgoztak (51%), de magas azok aránya (35%) is, akik úgy tanultak tovább, hogy mellette a károli éveik alatt alkalmanként munkát vállaltak.

Nem meglepő az az adat, hogy az egyetemi tanulmányok mellett folyamatosan dolgozó emberek 71% - a azonnal talál magának munkát, s 88%-uk legkésőbb hat hónap alatt elhelyezkedett. De érdekes, hogy a munkavállalási esélyeket nem rontja le szélsőségesen, ha valaki kizárólag tanul vagy néha vállal csak munkát a tanulás mellett. Azokból, akik nem dolgoznak 70%-uk, akik pedig csak alkalmi munkát vállalnak, 78%-uk ugyanúgy elhelyezkedik 6 hónapon belül mint azok, akik végig dolgoztak a tanulás mellett.

A fentiekkel szemben a végzettségnek megfelelő munkahely megtalálásának az esélyét már radikálisabban befolyásolja a tanulmányok melletti munkavállalási intenzitás. Meglepő, de a folyamatos munka és a folyamatos tanulás nagyjából hasonló módon elég pozitív irányba befolyásolja a végzettségnek megfelelő elhelyezkedés esélyét. Azoknál, akik csak tanulnak, közel 51%-os, azok akik folyamatosan dolgoznak és tanulnak 49%-os ez az arány a papírok megszerzését követő első hat hónapban. Meglepő, a szaktudásnak megfelelő elhelyezkedési lehetőségek akkor a legrosszabbak, ha valaki a tanulás mellett csak néha dolgozik, ez az arány 29%-os szintén a diploma szerzést követő hat hónap alatt. A folyamatos munka ugyanakkor azt erősen befolyásolja, hogy a végzettségnek megfelelő állást a végzett hallgató mikor találja meg. Az adatok azt mutatják, hogy több, mint kétszer akkora az esélye annak az embernek a szakmájában azonnal elhelyezkedni, aki a tanulás mellett folyamatosan dolgozik, mint annak, aki nem vagy azt csak alkalmanként teszi meg.

4. Elhelyezkedési esélyek

A kutatási eredmények alapján általánosságban megállapíthatjuk, hogy a károli bölcsészhallgatók elhelyezkedési esélyei jók. A diplomások - akik az egyetem után dolgozni kezdtek- 49%-a azonnal, további 18%-a 3 hónapon belül és közel 12% 6 hónapon belül talált magának állást. Ez azt jelenti, hogy a hallgatók 79%-a, vagyis a végzősök több, mint 2/3-a, majdnem 80%-a nagyon rövid időn belül el tudott helyezkedni, ami a bölcsész végzettség tekintetében figyelemre méltó arány.

Az elhelyezkedési esélyeket megvizsgáltuk három különböző korosztályban (18-25, 26-40, 41 év felett). A legkiemelkedőbb elhelyezkedési esélyek az idősebb korosztályban tapasztalhatóak. A 41 év feletti hallgatóink 89%-a azonnal elhelyezkedett. Az adat meglepően magas elhelyezkedési arányt mutat, de az adat értelmezéséhez nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy az összes kérdezett 6,5% áról van szó. A pozitív meglepetést nem árnyékolja be a fiatalabbak elhelyezkedési mutatója sem. A legfiatalabbak 44%-a, a 26-40 közötti fiatalok közel 48%-a azonnal talált magának állást. A 18-25 évesek 66%-a (ez a teljes populáció 41%-a), a középső korcsoporthoz tartozók (mely a teljes populáció 51%-a) 79%-a fél éven belül el tudott helyezkedni.

Vegyük figyelembe, hogy ezek a statisztikák az elmúlt pár év kritikus munkaerőpiaci és gazdasági körülményei között értelmezendők, de azt is látnunk kell, hogy azóta a foglalkoztatásban a negatív hullám még tovább mélyült.

4.1. Pályaelhagyási trendek

Az elhelyezkedési esélyek teljes képéhez hozzátartozik, hogy az embereknek csupán az 51%-a helyezkedett el a végzettségének megfelelő területen. Az adatok érdekes jelenségre mutatnak rá, mikor a végzettségnek megfelelő elhelyezkedés idejét tekintjük át. Ebből kiderül, hogy a munkaerőpiacon eltöltött idő hosszával csökken a végzettségnek megfelelő elhelyezkedés valószínűsége. A szaktudásnak megfelelő munkát a kérdezettek 30%-a azonnal további kicsit több, mint 9%-a 3 hónap alatt, s 5%-uk fél év alatt talált szaktudásának megfelelő munkát. A végzett hallgatóink 34%-a nem tudott elhelyezkedni a diplomájának megfelelő munkakörben, 14,6 %-uk pedig nem is akart azon a területen munkát vállalni, amire a szerzett papírja őt jogosítaná.

A különböző életkori csoportok közötti különbségek nagyon hasonlítanak a fenti megállapításokhoz. A legidősebb korosztálynak csak 19%-a nem tudott vagy nem akart, s 75%-a pedig az egyetem után azonnal olyan helyre került, ahol végzettségének megfelelő munkát tudott végezni. A legfiatalabbak 66% nem tudott vagy nem akart szakmájában dolgozni, s a 26-40 éves korcsoport esetében ez az arány 44%.

A pályaelhagyásnak ez a jelentős mértéke ugyanakkor nem kiugróan szokatlan az egyetemi, különösen a bölcsész végzettséggel rendelkezők körében.

5. Munkahelyi hűség

Az adatok rámutatnak, hogy a károlis papírral rendelkező emberek 85%-a a kérdés és a végzés időpontja között legfeljebb egyszer váltott munkahelyet. Mindezek összességében felvetik azt a hipotézist, hogy az Egyetem olyan kompetenciákkal és tudással vértézi fel hallgatóit, amely a munkáltatóval szemben hűséggé teszi, más megközelítésben jól integrálódó személyek és a piaci elvárásoknak megfelelő tudással rendelkeznek. Látnunk kell ennek az eredménynek a másik interpretációját is, mely szerint a károlin végzett bölcsészek olyan diplomások, akiket a jelenlegi nehéz gazdasági helyzetben a kérdés időpontjáig a munkáltatók nem bocsátottak el.

A munkahelyi hűség kérdéséhez hozzátartozik, hogy a végzett hallgatóink bár nem kimagasló, de a hazai munkaerőpiaci bérekhez képest nem a legrosszabb béreket kapják. 33%-uk tartozik az alacsony jövedelmi kategóriába (101.000-200.000 Ft), 25%-uk keres 201.000- 300.000 Ft között, 33%-uk, 301.000-400.000 között és kevesebb, mint 6%-uk 400.000 Ft fölötti bért kap a munkáltatójától.

A munkavállalói és hallgatói minőség fontos mutatója, hogy az emberek milyen fokon és hogyan képzik tovább magukat. A továbbképzési tanulási hajlandóság, a piaci integrációs képesség egyik releváns tényezője. A kérdezett emberek 60%-a továbbképezte magát BA vagy MA képzésen. A tudományos piacra ugyanakkor az egyetem az adatok alapján eddig nem igen képzett embereket, PhD képzésen a kérdezettek 9%-a vett részt.

6. A Károlival szembeni attitűdök

Az adatok összefoglalóan azt mutatják, hogy az Egyetem jól képzett, jó minőségű, a piaci elvárásoknak megfelelő és jó elhelyezkedési perspektívákkal rendelkező embereket bocsát ki a falai közül. A kutatási tapasztalatok alapján ezek a megállapítások a volt egyetemistáink oldalról is megerősíthetőek.

A kérdőív válaszaiból kiderül, hogy a kérdezettek 75%-a más intézményekkel összehasonlítva hasonló vagy magasabb színvonalúnak tartja a károlis egyetemi képzést, 74%-uk ajánlaná az egyetemet másoknak, s 69% ismét erre az egyetemre járna.

6.1. Karrieriroda és egyetemi feladatok

Az egyetemi hűség fontos mutatója, hogy a végzett hallgatók milyen mértékben kívánják az intézménnyel tartani a kapcsolatot. Ezzel kapcsolatban több kapcsolattartási lehetőséget ajánlottunk fel, ezek összefoglalása a következő táblázatban látható.

kapcsolattartási mód	válaszok száma	%	összes válasz %
Feliratkozna egy egyetemi hírlevélre	396	22,6%	77,5%
Karrierépítési tapasztalatáról előadna	359	20,5%	70,3%
Évfolyam találkozókön, öregdiák találkozókön részt venne	354	20,2%	69,3%
Elfogadható cél érdekében adakozna	384	21,9%	75,1%
Egyetemi továbbképzéseken venne részt	186	10,6%	36,4%
Nem kívánom tartani a kapcsolatot az egyetemmel	75	4,3%	14,7%
Összesen	1754	100,0%	343,2%

A táblázatból feltűnik, hogy a régi hallgatóinknak erős érzelmi kötődésük van az egyetem felé. Különösen feltűnő, hogy a kapcsolattartásnak nemcsak passzív, hanem éppen nagyon aktív formáit is el tudják képzelni. Pl. szívesen vennének részt tudásátadással kapcsolatos rendezvényeken, öreg diák találkozókön, s ami a legérdekesebb, nem kevesen adakoznának is.

A kutatásnak ez az eredménye mindenképpen releváns input és információ ahhoz, hogy a Karrier Iroda megtalálja szolgáltatói profilját. A teljes képhez hozzátartozik, hogy -az alumni rendszeren túl- a pályaválasztási és karrier építő tevékenységre is nagyobb hangsúlyt lehetne helyezni. Az adatok arra világítottak rá, hogy az egyetem ebben az időszakban elenyésző számban tudta munkához segíteni hallgatóit (4%), ami arra utal, hogy intézményi szinten még vannak feladatok a hallgatói karrierépítés és tehetséggondozás területén.